

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
E-mail: cvvm@soc.cas.cz

Spravedlnost politického systému a respekt k lidským právům – únor 2014

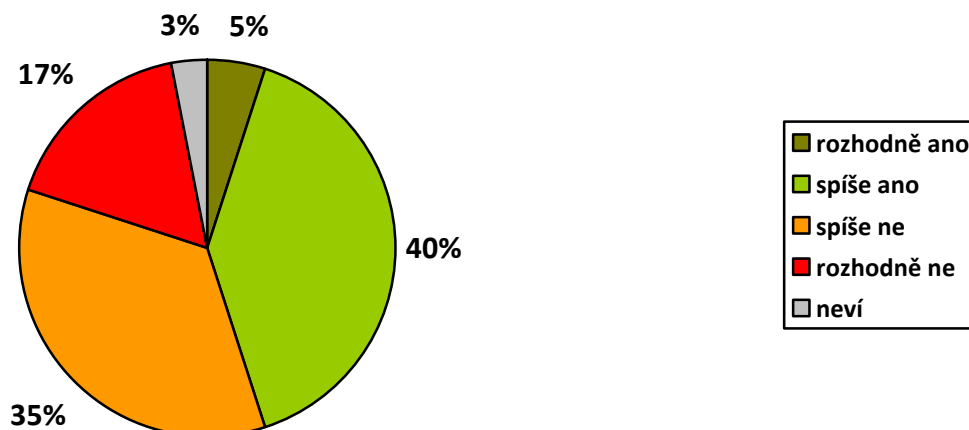
Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v14-02</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>3. – 10. 2. 2014</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1081</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>258</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PD. 45, PD. 47a</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>25. března 2014</i>
<i>Zpracovali:</i>	<i>Marie Kubatová, Jan Červenka</i>

V počátku února 2014 se Centrum pro výzkum veřejného mínění AV ČR, v.v.i., zajímalo o postoje reprezentativně vybraného vzorku občanů České republiky k uplatňování rovnoprávnosti a spravedlnosti politického systému a k respektování lidských práv.

Výsledky výzkumného šetření ukazují, že zhruba polovina populace (52 %) má za to, že v České republice není s lidmi zacházeno rovnoprávně a spravedlivě.¹ 45 % obyvatel si naopak myslí, že rovnoprávnost a spravedlnost jsou principy, které jsou v České republice uplatňovány. 3% lidí nevědí (viz graf 1). Při pohledu na dlouhodobější trendy, které ilustruje tabulka 1, je patrné, že se tyto hodnoty vrátily na úroveň výsledků z minulých let. Mezi nimi vybočovaly rok 2011, kdy bylo pozitivní mínění o spravedlnosti o zhruba 10 procentních bodů vyšší, a rok 2013, ve kterém bylo naopak mínění o rovnoprávnosti a spravedlnosti o zhruba 10 procentních bodů nižší.

¹ Znění otázky: „Myslíte si, že v našem současném politickém systému je s lidmi, jako jste Vy, zacházeno rovnoprávně a spravedlivě?“ Varianty odpovědí: Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

Graf 1: Je v ČR s lidmi zacházeno rovnoprávně a spravedlivě?

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. - 10. 2. 2014, 1081 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Tabulka 1: Je u nás s lidmi zacházeno rovnoprávně a spravedlivě? (časové srovnání v %)

	02/04	02/08	02/09	02/10	02/11	02/12	02/13	02/14
rozhodně ano	5	4	4	4	10	6	2	5
spíše ano	40	39	37	37	43	36	29	40
spíše ne	37	35	37	37	29	36	39	35
rozhodně ne	12	19	18	18	14	18	24	17
ano/ne	45/49	43/54	41/55	41/55	53/43	42/54	31/63	45/52

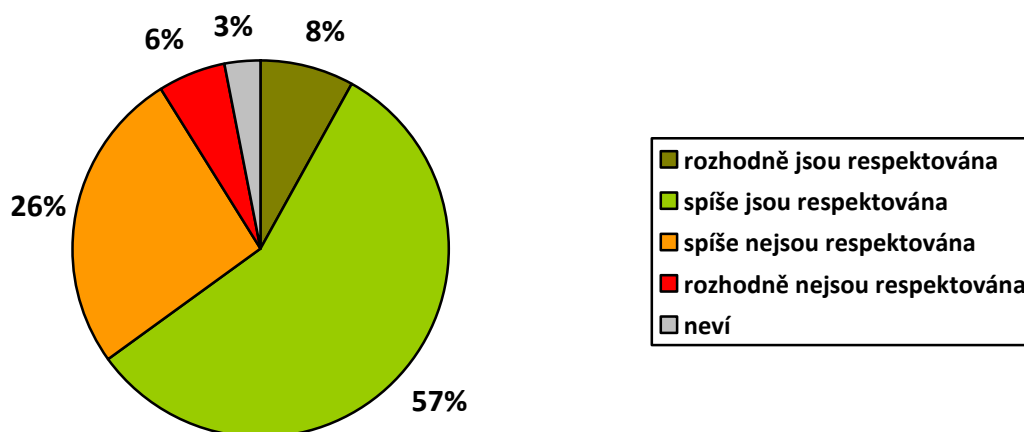
Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Při zaměření na sociodemografické charakteristiky a jejich vliv na postoj veřejnosti k uplatňování rovnoprávnosti a spravedlnosti politického systému je patrné, že o jeho rovnoprávnosti a spravedlnosti jsou častěji přesvědčeni lidé se středním vzděláním s maturitou nebo vyšším, lidé ve věku do 30 let studenti, podnikatelé se zaměstnanci, vysoce kvalifikovaní odborníci nebo vedoucí pracovníci, ti, kteří hodnotí životní úroveň své domácnosti jako dobrou, Pražané, obyvatelé Plzeňského kraje, dotázaní, kteří se na pravolevé škále politické orientace řadí na pravici nebo do pravého středu, a z hlediska stranických preferencí stoupenci ANO, TOP 09 či ODS. Za nespravedlivé a nerovnoprávné mají fungování politického systému častěji lidé ve věku nad 60 let, vyučení a středoškoláci bez maturity, dotázaní z menších měst od 5 do 15 tisíc obyvatel, důchodci, lidé nezaměstnaní nebo pracující v nekvalifikovaných dělnických profesích, respondenti, kteří se politicky řadí ke středu nebo k levici a v neposlední řadě sympatizanti KSČM a nevoliči bez preferované strany.

Jak ukazuje graf 2, asi dvě třetiny občanů (65 %) si myslí, že lidská práva v České republice jsou respektována.² Jedna třetina (32 %) je oproti tomu přesvědčena o opaku. 3 % nevědí, jaký postoj k této otázce zaujmout. Z hlediska srovnání výsledků s výstupy šetření z minulých let je markantní, že oproti minulému šetření z února roku 2012 narostl počet lidí, kteří si myslí, že lidská práva v ČR respektována jsou, a to o 5 procentních bodů. Snížil se tím desetibodový propad podílu takto přesvědčených, který byl zaznamenán mezi lety 2011 a 2012.

Graf 2: Jsou v ČR respektována lidská práva?

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. - 10. 2. 2014, 1081 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Tabulka 2: Jsou v ČR respektována lidská práva (časové srovnání v %)

	02/10	02/11	02/12	02/14
rozhodně jsou respektována	6	14	12	8
spíše jsou respektována	55	56	48	57
spíše nejsou respektována	26	21	27	26
rozhodně nejsou respektována	7	5	8	6
ano/ne	61/33	70/26	60/35	65/32

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Způsob hodnocení respektování lidských práv je provázán s hodnocením životní úrovně domácnosti – lidé, kteří ji hodnotí jako dobrou, zastávají názor, že jsou lidská práva v České republice dodržována, častěji než lidé se špatnou životní úrovní domácnosti. O uplatňování lidských práv v ČR jsou častěji přesvědčeni též lidé z vysokopříjmových domácností (40 000 Kč měsíčně). Z hlediska vzdělání je mínění o dodržování lidských práv v ČR příznivější mezi vysokoškoláky a absolventy středoškolského maturitního studia, zatímco lidé se základním vzděláním a vyučením bez maturity jsou v tomto směru naopak skeptičtější. Respondenti, kteří se sami

² Znění otázky: „Jsou nebo nejsou podle Vás v naší zemi respektována lidská práva?“ Varianty odpovědí: Rozhodně nejsou respektována, spíše jsou respektována, spíše nejsou respektována, rozhodně nejsou respektována.

politicky situují na levici, voliči KSČM a lidé, kteří by k volbám nešli, častěji uvádějí, že lidská práva v České republice dodržována nejsou, opak ve zvýšené míře tvrdí ti, kdo se hlásí k pravici nebo k pravému středu, a z hlediska stranických preferencí stoupenčí ODS, ANO i TOP 09. Přesvědčení o respektování lidských práv je slabší také u důchodců, nezaměstnaných a nekvalifikovaných dělníků.